

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนอำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนอำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ได้แก่ โรงเรียนบ้านบอม โรงเรียนบ้านปาง โรงเรียนบ้านปางมะโอ โรงเรียนบ้านป่าจ้ำ โรงเรียนบ้านผาแม โรงเรียนบ้านม่อนแสนศรี โรงเรียนบ้านแม่ทะ โรงเรียนบ้านแม่ทาน โรงเรียนบ้านแม่ไทย และโรงเรียนบ้านแม่ปุง โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้มีจำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑) ครูผู้สอนสาระศาสนา ศีลธรรมจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนอำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จำนวน ๒๒ คน ซึ่งการศึกษาค้นครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

๒) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑ ในโรงเรียนอำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จำนวน ๑๘๖ คน

๓) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนอำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จำนวน ๑๘๖ คน

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านบอม โรงเรียนบ้านปาง โรงเรียนบ้านปางมะโอ โรงเรียนบ้านป่าจ้ำ โรงเรียนบ้านผาแม โรงเรียนบ้านม่อนแสนศรี โรงเรียนบ้านแม่ทะ โรงเรียนบ้านแม่ทาน โรงเรียนบ้านแม่ไทย และโรงเรียนบ้านแม่ปุง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จำนวน ๑๘๖ คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ ๑ สำหรับครูผู้สอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และปลายเปิด จำนวน ๙ ข้อ

ตอนที่ ๒ สภาพการจัดการเรียนการสอนศาสนา ศีลธรรมจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน ๒๓ ข้อ

ตอนที่ ๓ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนศาสนา ศีลธรรมจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามรูปแบบของ Likert Scale จำนวน ๓๘ ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน ๑ ข้อ

ตอนที่ ๔ ความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนศาสนา ศีลธรรมจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน ๗ ข้อ

ฉบับที่ ๒ สำหรับนักเรียน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน ๔ ข้อ

ตอนที่ ๒ ความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามรูปแบบของ Likert Scale จำนวน ๓๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ การนำหลักธรรมคำสอนในวิชาพระพุทธศาสนา ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน ๓๐ ข้อ

ฉบับที่ ๓ สำหรับผู้ปกครอง ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียนในความปกครองของผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามรูปแบบของ Likert Scale จำนวน ๑๓ ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน ๑ ข้อ

ตอนที่ ๓ ความต้องการในการพัฒนาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามรูปแบบของ Likert Scale จำนวน ๑๙ ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน ๑ ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งศึกษาหลักการ รูปแบบ และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารให้เหมาะสมกับเนื้อหาและประเด็นที่จะศึกษา

๒. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นกรอบความคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๓. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่านตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยผ่านความเห็นชอบของกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔. นำแบบสอบถามแต่ละฉบับมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach จากสูตร

$$\alpha = [K/(k - 1)] [1 - (MS_i / S_t)]$$

S_i = ความแปรปรวนของแบบสอบถาม (ข้อที่ ๑ ถึงข้อที่ i)

MS_i = ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

K = จำนวนข้อในแบบสอบถามทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

a = ค่าความเชื่อมั่น^๑

๕. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ถึงผู้บริหารโรงเรียนบ้านบอม โรงเรียนบ้านปง โรงเรียนบ้านปางมะโอ โรงเรียนบ้านป่าจ้ำ โรงเรียนบ้านผาแม โรงเรียนบ้านม่อนแสนศรี โรงเรียนบ้านแม่ทะ โรงเรียนบ้านแม่ทาน

^๑ ระวีวรรณ ชินะตระกูล, การทำวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินท์ จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า

โรงเรียนบ้านแม่ไทย และ โรงเรียนบ้านแม่ปุง อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง และนำแบบสอบถามไปส่ง และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๒๐ มิถุนายน ถึง ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

สำหรับแบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียน ได้ฝากนักเรียนไปให้ผู้ปกครองและฝากนักเรียนให้นำมาส่งที่ครูผู้สอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้วผู้วิจัยไปรับคืนมาพร้อมกับแบบสอบถามสำหรับครู

๒. แบบสอบถามที่ส่งไปมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๖ ฉบับ โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับครู จำนวน ๒๒ ฉบับ แบบสอบถามสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๘๖ ฉบับ และแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๘๖ ฉบับ ได้รับแบบสอบถามศึกษา จำนวน ๑๘๖ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด

สำหรับการที่ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้อย่างสมบูรณ์ และครบถ้วนนั้น เนื่องจากผู้วิจัยทำงานอยู่ในพื้นที่นั้น ประกอบกับผู้วิจัยได้ดำเนินการคือ ได้ขออนุญาตครูผู้สอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เข้าพบปะกับนักเรียน เพื่ออธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือจากนักเรียนให้ตอบแบบสอบถามให้แก่ครู เพื่อนำไปอธิบายให้ผู้ปกครองได้ทราบ

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากคณะครูที่สอนศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้ติดตามและเก็บแบบสอบถามคืนจนครบทุกฉบับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวันรับคืน และได้มีการโทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามก่อนวันรับคืน

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามแต่ละฉบับดังต่อไปนี้

แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน มีจำนวน ๔ ตอน ทำการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ ๒ สภาพการจัดการเรียนการสอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและปลายเปิดวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ ๓ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนศาสนา ศีลธรรมจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ ๔ ความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ และ
นำเสนอโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

แบบสอบถามสำหรับนักเรียน มีจำนวน ๓ ตอน ทำการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบ
คำบรรยาย

ตอนที่ ๒ ความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดย
หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง
ประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ ๓ การนำหลักธรรมคำสอนในวิชาพระพุทธศาสนา ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ทำการ
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง มีจำนวน ๓ ตอน ทำการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง
ประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ ๒ ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียน ในการปกครอง และตอน
ที่ ๓ ความต้องการในการพัฒนาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียน แบบสอบถามเป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความคิดเห็นในเรื่องสภาพปัญหา และความต้องการได้
ใช้เกณฑ์แปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายถึง เป็นปัญหา / ความต้องการระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายถึง เป็นปัญหา / ความต้องการระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายถึง เป็นปัญหา / ความต้องการระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายถึง เป็นปัญหา / ความต้องการระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายถึง เป็นปัญหา / ความต้องการระดับมากที่สุด^๒
 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
 สำหรับแบบสอบถามแบบปลายเปิดได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดหมวดหมู่ และ
 นำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

^๒ นงคราญ อุดมพันธุ์, “ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓), หน้า ๓๑.